

Arendal kommune
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Vår dato: 06.11.2025

Vår ref.: 202521531-2 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: PLAN-25/01827

Saksbehandler: Marilyn Marskar/

22959778/mmar@nve.no

NVEs innspill - Varsel om oppstart - Detaljreguleringsplan for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann (Roe-Arendal 3-5) - Arendal kommune

Vi viser til brev datert 24.10.2025. Saken gjelder varsel om oppstart av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt – Stoa – Longumvann.

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for etablering av ny hovedvannledning fra Lerestvedt, via Stoa, til Longumvann (Roe–Arendal del 3–5).

Om NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har også ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi). NVE gir råd og veiledning om hvordan nasjonale og vesentlige regionale interesser innen disse saksområdene skal tas hensyn til ved utarbeiding av arealplaner etter plan- og bygningsloven (pbl).

NVEs konkrete innspill

Fare for kvikkleireskred

Planområdet er stort og delvis innenfor aktsomhetsområde for kvikkleireskred. Vi ser at geoteknikk og hvordan tilstrekkelig stabilitet skal dokumenteres i planarbeidet er godt beskrevet i planprogrammet kapittel 7.7. Vi viser til [Spørsmål og svar om kvikkleireveilederen - NVE](#) om hvilken tiltakskategori som skal velges for VA-anlegg.

Flom og overvann

Kommunen må påse at anlegges bygges trygt mot flomfare og at det ikke øker fare for flom for 3. part. TEK 17 § 7-1 annet ledd stiller krav til at *Tiltak skal prosjekteres og utføres slik at byggverk, byggegrunn og tilstøtende terreng ikke utsettes for fare for skade eller vesentlig ulempe som følge av tiltaket*. Skjæringer, fyllinger, masseforflytning, endring av vannvei og lignende må utføres slik at byggegrunn og tilstøtende terreng gis tilfredsstillende sikkerhet mot naturpåkjenninger.

Vassdragsmiljø

Dere opplyser at vannledningen vil måtte krysse Longumvannet, Lilleelv, samt flere mindre bekker. I tillegg kan det være aktuelt å krysse Sørsvann, Bergtjenn, Slottetjenn og Daletjenn. Utredning av vannmiljø vil bli presentert i egen fagrapport, jf. kapittel 7.3.

Vernede vassdrag

Vannledningen vil krysse [019/2 Lilleelva - NVE](#) som er verna vassdrag. Det er ikke avklart om det vil graves i vassdraget eller om velger styrt boring gjennom løsmasser eller boring gjennom fjell for kryssingen. Dere skriver at sistnevnte tilfelle vil ikke tiltaket innebære en konflikt med verneverdiene.

I planarbeidet må det komme tydelig frem hvordan Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag skal følges opp. Planforslaget må gjøre tydelig rede for hvordan hensyn til vassdragsmiljø og Lilleelva er ivaretatt. NVE tar forbehold om at eventuelle tiltak vil kreve avklaring etter vannressursloven gjennom konsesjonssøknad eller konsesjonspliktavurdering etter vannressursloven §§ 5 og 8. Avgjørende for konsesjonsplikten vil være i hvilken grad tiltaket kan være til skade eller ulempe for de allmenne interessene i vassdraget eller for grunnvannet. Vi viser til [NVE Veileder 1/2021: Veileder til vannressursloven og NVEs behandling av vassdrags- og grunnvannstiltak](#).

Generelle råd

For å få en fullstendig oversikt over hvordan dere kan ta hensyn til våre tema i reguleringsplanen anbefaler vi dere å bruke våre [internettsider for arealplanlegging](#). Her er informasjonen og veiledningen lagt opp etter plannivå. Vi vil særlig vise til [Kartbasert veileder for reguleringsplan](#). Veilederen leder dere gjennom alle våre fagområde, og gir dere verktøy og innspill til planarbeidet. Den som utarbeider planen, har ansvar for at disse interessene blir vurdert i planarbeidet.

Meld inn fareutredninger

Naturfareutredninger som er bestilt etter 01.01.2025 skal meldes inn til NVE i henhold til [pbl § 2-4](#) og [Forskrift om pliktig innmelding av grunnundersøkelser og naturfareutredninger](#). Vi ønsker også å få inn naturfareutredninger bestilt før denne datoen. Geotekniske grunnundersøkelser skal leveres inn til NGU via NADAG. Informasjon finnes her: [Meld inn naturfareutredninger - NVE](#).

NVEs oppfølging av planarbeidet

Dersom planen berører NVEs saksområder, skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn. I plandokumentene må det gå tydelig fram hvordan de ulike interessene er vurdert og innarbeidet i planen. Alle relevante fagutredninger innen NVEs saksområder må være vedlagt planer som sendes på høring til NVE. Vi ber om at alle plandokument blir sendt elektronisk til NVE.

NVE prioriterer å gi innspill og uttalelser til reguleringsplaner der det bes om faglig bistand til konkrete problemstillinger. Etter en faglig prioritering gir vi bistand til de kommunene som har størst behov.

Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVEs saksområder.

Med hilsen

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Marilyn Marskar
Seniorrådgiver

Dokumentet blir sendt uten underskrift. Det er godkjent etter interne rutiner.

Mottakere:

Arendal kommune

Kopimottakere:

STATSFORVALTEREN I AGDER

Statens vegvesen

ARENDAL KOMMUNE

Postboks 123

4891 GRIMSTAD

Behandlende enhet:
Transport og samfunn

Saksbehandler/telefon:
Marita Schei Beisland /
47442271

Vår referanse:
25/297578-3

Deres referanse:
PLAN-25/01827

Vår dato:
02.12.2025

Innspill til varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann

Vi viser til brev datert 24.10.2025 med varsel om oppstart.

Saken gjelder

Planarbeidet har som mål å etablere en ny hovedvannledning fra Lerestvedt, via Stoa til Longumvann (Rore-Arendal del 3-5). Dette er en videreføring av kommunens arbeid for å styrke vannforsyningssystemet, i tråd med Hovedplan for vann og avløp 2024-2033 og drikkevannsforskriftens krav til sikker vannforsyning.

Tiltaket skal forbedre kapasitet, forsyningssikkerhet og robusthet i vannforsyningen. Planen skal sikre at det avsettes nødvendig areal til bygging, drift og vedlikehold, samtidig som hensynet til natur, landbruk og berørte eiendommer ivaretas.

Statens vegvesens rolle i planleggingen

Statens vegvesen har ansvar for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen.

Vi skal bidra til å følge opp FNs-bærekraftsmål rettet mot transportsektoren gjennom oppfølgingen av NTP-målene hvor hovedmålet er et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050. Under er det fem likestilte mål;

- Enklere reisehverdag og økt konkurranseevne for næringslivet
- Bidra til oppfyllelse av Norges klima- og miljømål
- Nullvisjon for drepte og hardt skadde i trafikken

Postadresse
Statens vegvesen
Transport og samfunn
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Langsævn 4
4846 ARENDAL

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturmottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

- Effektiv bruk av ny teknologi
- Mer for pengene

Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport. Vårt sektoransvar for vegnettet betyr at vi har et overordnet ansvar for at trafiksikkerhet, framkommelighet, universell utforming, klima og miljøhensyn og helhetlig bypolitikk ivaretas i alle planforslag som berører samferdsel. Gjennom vårt sektoransvar skal vi bidra til samarbeid mellom aktuelle myndigheter, næringsliv og innbyggerne med mål om en bærekraftig utvikling.

Statens vegvesens rolle i denne saken

Vi uttaler oss som forvalter og vegeier av dagens E18, og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Statens vegvesens innspill til planarbeidet

Vi har for øyeblikket ingen spesifikke merknader til oppstartsvarselet. Siden store deler av det foreslåtte planområdet berører nåværende E18 samt båndleggingssone for fremtidig E18, legger vi til grunn at både Statens vegvesen og Nye Veier AS involveres og gis anledning til å delta i planleggingsprosessen før et forslag sendes ut på høring.

Med hilsen

Erling Bernhard Jonassen
Seksjonsleder

Marita Schei Beisland

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

AGDER FYLKESKOMMUNE, Postboks 788 Stoa, 4809 ARENDAL
NYE VEIER AS, Kjøita 6, 4630 KRISTIANSAND S
STATSFORVALTEREN I AGDER, Postboks 504, 4804 ARENDAL

ARENDAL KOMMUNE
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Deres ref
2025/1827

Saksbehandler
HPM

Arkiv
2025/1337-2

Dato
03/12/2025

Nye Veiers uttalelse til Varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann

Vi viser til oversendelsen datert 24.10.2025 vedrørende varsel om planoppstart og høring av planprogram for detaljregulering av ny hovedvannledning mellom Lerestvedt, Stoa og Longumvann.

Nye Veier AS uttaler seg i denne sammenheng som interessant, med ansvar for å ivareta statens sektorpolitiske mål om høyest mulig samfunnsøkonomisk lønnsomhet i de veiprosjektene selskapet er gitt ansvar for. Vi har ansvar for planlegging og utbygging av ny E18 på strekningen Arendal–Grimstad. Tidspunkt for formell planoppstart for E18-prosjektet er per i dag ikke avklart. Kommunedelplanen for E18 ble vedtatt i 2019 og korrigert i 2025.

Store deler av planområdet ligger i båndleggingssonen for ny E18. Nye Veier har tidligere vært i dialog med Arendal kommune om planlegging av den nye hovedvannledningen. Vi stiller gjerne til videre dialog og tilbyr tilgang til våre data for å bidra til at permanente løsninger og traseer for vannledningen ikke kommer i konflikt med den nye E18 når utbyggingen starter.

Vi gjør oppmerksom på at vår uttalelse til planoppstart kan bli endret, og/eller at flere forhold vil bli omtalt når planforslaget kommer på høring.

Med vennlig hilsen
Nye Veier AS

Henrik Møller
Rådgiver forvaltning

Dokumentet er signert elektronisk.

Kopi til:
STATENS VEGVESEN
Håkon Lohne

ARENDAL KOMMUNE
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Dato: 24.11.2025
Saksref: 202517154-2
Deres ref.: PLAN-25/01827
Side: 1 / 2

Vår saksbehandler: Ola Torstein Endresen
Telefon:
Mobil: +4799231323
E-post: ola.torstein.endresen@banenor.no

Arendal kommune - Varsel om oppstart av planarbeid - Ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann - Bane NORs uttalelse

Vi viser til brev datert 24.10.2025.

Arendalsbanen er av nasjonal betydning for persontrafikk.

Bane NOR som jernbanemyndighet mener:

Bane NOR vurderer det som sannsynlig at tiltaket vil krysse jernbanen minst en gang, selv om endelig trasé ikke er valgt. Dette innebærer at tiltaket bør planlegges godt og vi anbefaler å sette seg nærmere inn i vilkårene for slike tiltak, utover det vi opplyser om i dette brevet.

Det er en rekke krav for tiltak som berører og/eller krysser jernbanen. Det må etableres en kryss- og nærføringsavtale. Arbeid med å legge ny infrastruktur under jernbanen vil ofte kreve en lengre prosess med Bane NOR, RAMS-analyse og vi anbefaler å komme i kontakt med oss tidlig. Arbeider som påvirker togtrafikken må følge Bane NOR sin prosess for innmelding. Generelt gjelder det at det er ikke aktuelt å stenge en strekning utelukkende pga. eksterne behov. Behovene for sportilgang må være redusert til et minimum og godt dokumentert.

Jernbanen er samfunnskritisk infrastruktur som er sårbar for skred-, flom- og overvannsskader. Bane NOR er opptatt av å sikre jernbanens infrastruktur og hindre at den påvirkes negativt. Endelig trasé er som nevnt ikke valgt, men vi gjør oppmerksom på at det er registrert aktsomhetssoner for flom og marin leire i området. Dersom tiltaket er i områder for naturfare er det viktig at det gjøres nødvendige undersøkelser og vurderinger. Dersom det er behov for avbøtende tiltak må disse beskrives og sannsynliggjøres at de er gjennomførbare. Planbestemmelsene må også sikre eventuell gjennomføring av disse i relevante rekkefølgekrav.

Vi minner om jernbaneloven § 10 som fastsetter at alle byggetiltak innen 30 meter regnet fra nærmeste spors midtlinje krever tillatelse fra Bane NOR.

Bane NOR har en rekke krav til planlegging i nærheten av jernbanen. Informasjon om disse finnes i vår veileder for nasjonale interesser i arealplanlegging: <https://www.banenor.no/nabo-til-jernbanen/veileder-om-nasjonale-jernbaneinteresser/> samt i vårt tekniske regelverk: <https://trv.banenor.no/wiki/Forside> .

Vi forventer at forslagsstiller setter seg inn i dette materialet før det utarbeides planforslag.

Med vennlig hilsen

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

ARENDAL KOMMUNE

Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Heidi Johansen, 37 01 78 31

Innspill til melding om oppstart av reguleringsplanarbeid for ny hovedvannledning Lerestvedt - Stoa - Longumvann i Arendal kommune

Vi viser til brev av 24.10.2025 fra Arendal kommune med melding om påbegynt reguleringsplanarbeid for ny hovedvannledning mellom Lerestvedt og Longumvann, via Stoa, i Arendal kommune.

Formål og planstatus

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for etablering av ny hovedvannledning på ca. 9 km fra Lerestvedt, via Stoa, til Longumvann (Rore-Arendal del 3-5). Planen skal også sikre nødvendig areal for etablering, drift og vedlikehold av anlegget. Den nye hovedvannledningen inngår i prosjektet Rore-Arendal, som er delt inn i flere delprosjekter.

I henhold til oppstartsmeldingen vil planområdet reduseres i løpet av reguleringsplanprosessen til aktuell trase med tilhørende sikkerhetssone.

Planavgrensningen til oppstart berører flere ulike arealfomål for bebyggelse samt LNF- formål, flere ulike hensynssoner/faresoner, og flere kommunedelplaner/reguleringsplaner. Vi viser til saksdokumenter for fullstendig oversikt.

Kommunen har vurdert at planarbeidet ikke utløser krav om konsekvensutredning.

Innspill fra Statsforvalteren

Arendal kommune har sammen med Grimstad kommune regulert strekning *Rore – Lindtveit*, og i denne prosesen var det etter vår vurdering en konstruktiv og god dialog mellom kommune og statsforvalter. Vi oppfordrer kommunen til å bruke erfaringer fra denne prosessen i planarbeidet

som nå starter opp for strekningen *Lerestvedt – Longumvann*. Vi anbefaler også at saken tas opp i planforum i god tid før offentlig ettersyn.

Planavgrensning

Vi legger til grunn at arealer for midlertidige tiltak som blant annet anleggsveier ligger innenfor planavgrensninga. Dersom dette ikke er tilfelle, ber vi om at det varsles utvidelse av planens avgrensning.

Konsekvensutredning og metodikk

Kommunen har vurdert at planarbeidet ikke utløser krav om konsekvensutredning. Planområdet er stort, og på nåværende tidspunkt foreligger det etter vår vurdering, ikke tilstrekkelig kunnskap til å kunne slå fast at planarbeidet ikke medfører eller kommer i konflikt med forhold listet opp i KU-forskriften § 10. Eksempel på tema som vi på nåværende tidspunkt anser som relevante å konsekvensutrede er naturmangfold, dyrka og dyrkbar mark, friluftsliv, barn og unge, vannmiljø, forurensning (sulfid og støy) og sikker byggegrunn. Vi legger til grunn at konsekvenser/virkninger i anleggsfasen vurderes for alle aktuelle fagtema.

Ved utarbeidelse av konsekvensutredning forutsetter vi at metodikk i Miljødirektoratets håndbok M-1941 benyttes.

Vi viser til reguleringsplanarbeidet med delprosjektet hovedvannledning *Rore – Lindtveit*, som er ca. 3,6 km der det ble gjennomført konsekvensutredning.

Utbyggingsalternativer - alternative traseer

I planprogrammet fremgår det at det skal vurderes ulike trasealternativer, og at disse skal vurderes opp mot en rekke kriterier, jf. kapittel 6 i planprogrammet. Vi viser til håndbok M-1941 del 2 kapittel 1.1.2 som omtaler alternativsvurderinger, og som sier følgende: *Det er viktig at vurderingene av ulike alternative løsninger blir dokumentert og redegjort for. Forklar og begrunn hvilke alternativer som har vært vurdert og hvorfor de ikke er relevante og realistiske.* Vi forventer med bakgrunn i dette at trasealternativer med tilhørende vurderinger som er valgt bort/vurdert som uaktuelle også presenteres i planforslaget ved offentlig ettersyn. Slik informasjon utgjør en viktig del av beslutningsgrunnlaget.

Innspill til utredningstema og videre planarbeid

Når det gjelder utredningstema og videre planarbeid gir vi innledningsvis faglig råd om at reguleringsbestemmelsene utformes med konkrete krav til tiltak for å forhindre, redusere, avbøte og kompensere for miljøulempen i tråd med anbefalinger i de ulike fagrapporter/utredninger som utarbeides i planarbeidet.

Landskapsinngrep

Vi legger til grunn at det i områder med kupert terreng benyttes borehull for ledningen og at det i silingsfasen vurderes alternativer for fremføring i den hensikt å redusere irreversible inngrep i landskap/terreng.

Syredannende berg

Store deler av planområdet ligger i områder med høy sannsynlighet for å påtreffe syredannende berggrunn. Dette tilsier at man bør tilstrebe å planlegge tiltaket slik at behovet for sprengning minimeres.

I områder hvor det er registrert syredannende berggrunn, eller det er mistanke om dette, må utbygger gjennomføre tilstrekkelige undersøkelser av berggrunnen før planforslaget kan legges på høring og vedtas. Det er kommunen som er forurensningsmyndighet, og vi minner om at det er kommunens ansvar å påse at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om forurensningsforhold, herunder at det gjennomføres nødvendig kartlegging og testing av berggrunnen. Vi ber kommunen ta kontakt med Statsforvalterens miljøvernavdeling for å sikre at oppdatert kunnskap om test-metoder benyttes. Det er også kommunens ansvar å påse at forurensende masser, herunder masser bestående av syredannende berg, håndteres slik at forurensning unngås. Dersom det planlegges terrenginngrep i områder med påvist forekomst av syredannende berggrunn, må kommunen påse at det foreligger tiltaksplan for håndtering av syredannende masser ved offentlig ettersyn, og at nødvendige rekkefølgebestemmelser innarbeides i planforslaget.

Naturmangfold

Vi forventer at området kartlegges for både arter og naturtyper som del av utredningsarbeidet, og viser til håndbok M-1941 del 3 kapittel 1.2 som blant annet gir *oversikt over anerkjent metodikk for kartlegging av naturmangfold*.

Vi vil understreke at vi har forventninger om gode helhetlige vurderinger av samlet belastning jf. naturmangfoldloven § 10. Vi forventer at alternative traséer vurderes ved eventuell konflikt med viktige naturtyper.

Vi legger til grunn at pågående kartlegginger/utredninger i forbindelse med vedtatte og pågående planarbeider for tilgrensende områder også benyttes/hensyntas i planarbeidet for ny vannledning. Et konkret eksempel er utredning av rødlistet art i forbindelse med planarbeidet for Østensbuskogen boligområde som ligger innenfor kartblad figur 8 i mottatt planprogram.

Store gamle trær bør måles inn og søkes bevart som positive landskapselementer. Aktuelle trær inkludert trærnes rotsone, avmerkes i kart som trær som skal bevares. Vi gir faglig råd om at sertifisert arborist involveres i planprosessen dersom naturtypekartlegging skulle avdekke viktige trær tett på traséen for fremføring av ny vannledning.

Vi minner om at når kommunen skal ta stilling til om en reguleringsplan skal vedtas eller ikke, må kommunen alltid gjøre en selvstendig vurdering opp mot prinsippene i nml §§ 8-12. Vi gjør oppmerksom på at mangler i vurderingene av de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. § 7 kan innebære saksbehandlingsfeil.

Kryssing av vannforekomster (Lilleelv m.fl.), vannmiljø og vannforskriften §12.

Det fremgår av oppstartsmeldingen at vannledning vil måtte krysse Longumvannet, Lilleelv, samt flere mindre bekker. Videre fremgår at det i tillegg kan være aktuelt å krysse Sørsvann, Bergtjenn, Slottetjenn og Daletjenn. Konsekvenser av kryssing av vannforekomster, herunder Lilleelv, må utredes både med tanke på forurensning, stabilitet, vannmiljø og naturmangfold, herunder konsekvens for fisk.

Vi minner om at fysiske tiltak i vassdrag er søknadspliktig etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. I alle saker med ny aktivitet eller nye inngrep i vann og vassdrag, må det følge en vurdering av om § 12 i vannforskriften kommer til anvendelse.

Landbruk

Innenfor planens avgrensning finnes jordbruksarealer. Dyrket jord er en knapp ressurs og jordbruksarealene er også under sterkt press i form av nedbygging og omdisponering til andre formål. I lys av dette forventer vi at man søker å unngå jordbruksarealer i størst mulig grad. Der dette ikke er mulig, eller alternativ trasé vurderes å være vesentlig mer konfliktfylt, må det stilles krav om at jorder istandsettes etter fullført prosjekt. For å unngå at avlingspotensial for aktuelle jorder reduseres, ber vi om at det utarbeides en matjordplan som sikrer forsvarlig flytting og mellomagring av matjord og gjenetablering av jordbruksarealer.

Vi ber om at matjordplan følger planforslaget som del av høringsgrunnlaget ved offentlig ettersyn av reguleringsplanen. Matjordplanen må utarbeides av personer med relevant fagkompetanse på jordflytting, og vi forventer at kommunenes landbruksforvaltning involveres i prosessen. Det er viktig at entreprenør har relevant kompetanse, eventuelt får nødvendig opplæring, slik at jordflyttinga utføres på rett måte.

Friluftsliv

Innenfor og tilgrensende til planområdet finnes arealer som er av verdi for friluftsliv, herunder er det øst for planområdet kartlagt et svært viktig friluftsområde *Løbbåsen-Rannekleiv-Stampefoss* som blant annet benyttes av Asdal skole. Det er viktig at anleggsarbeidet planlegges slik at ikke atkomst til friluftsområder stenges over lengre tid. Vi legger til grunn at det fremskaffes kunnskap om dagens bruk og konsekvenser i anleggsfasen med tanke på tiltakets barrierevirkninger. I denne sammenheng er det viktig med dialog med skoler/barnehager, og andre berørte parter.

Støy

Vannledningen skal fremføres tett på boligbebyggelse flere steder samt tett på barne- og ungdomsskole. Anleggsarbeidet vil medføre støy både i form av sprengning, men også aggregater og lignende vil kunne gi sjenerende støy. Konkret forventer vi at det planlegges for støyfrie tidspunkter i løpet av døgnet samt varsling i god tid før spesielt støyende virksomhet.

Dersom det forventes overskridelse av grenseverdiene i tabell 4 i T-1442 *Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging*, må det i reguleringsbestemmelsene stilles krav om at det skal lages en plan for håndtering av støy i anleggsfasen, jamfør punkt 6.2.2.

Vi viser i denne forbindelse til vår uttalelse til planforslaget for ny hovedvannledning *Rore - Lindtveit* i Arendal og Grimstad av 30.06.23, der vi fremmet innsigelse til forhold tilknyttet bygge- og anleggsstøy. Planarbeidet som nå er i gang satt for strekningen *Lerestvedt – Longumvann* berører langt flere områder med støyfølsom bebyggelse enn planen for strekningen *Rore – Lindtveit*.

Medvirkning og informasjon

Det følger av plan- og bygningsloven § 5-1 at enhver som fremmer et planforslag skal legge til rette for medvirkning. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging. Vi legger til grunn at det arrangeres informasjonsmøter, herunder møter med blant skole og andre særskilt berørte parter. Foruten medvirkning i planprosessen er det viktig med god informasjon i forkant av, og underveis i anleggsfasen for å skape forutsigbarhet for berørte parter.

Barn og unge

Det er viktig at planprosessen organiseres slik at synspunkter fra barn som berørt part kommer fram og at ulike grupper barn og unge gis anledning til å delta. Planbeskrivelsen må omtale denne delen av planarbeidet, samt resultatene av barn og unges medvirkning. Det er viktig at barnas representant kommer tidlig inn i planprosessen for å sikre barn og unges interesser.

Tiltaket vil i anleggsfasen kunne gi økt trafikk i områder som benyttes som skolevei. Videre grenser planområdet til friluftlivsarealer som benyttes av Asdal skole. Vi ber om at nevnte forholde utredes og at Asdal skole involveres i arbeidet for å vurdere behov for avbøtende tiltak i anleggsfasen.

Massehåndtering, tilbakeføring og istandsetting

Planområdet og tiltaket har stor geografisk utrekning, og anleggsperioden vil trolig strekke ut i tid. Vi forventer at det utarbeides en massehåndteringsplan samt en plan for anleggsfasen som sikrer trinnvis utbygging og suksessiv istandsetting. Vi legger til grunn at anleggsområdet istandsettes i størst mulig grad slik at opprinnelig funksjon og verdier gjenopprettes.

Fremmede arter

Det er et nasjonalt mål at spredning av fremmede organismer skal begrenses, jf. *Forskrift om fremmede organismer*. Denne forskriften har i kapittel 5 krav til aktsomhet, og til virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer.

Statsforvalteren ber om at det gjøres rede for eventuelle forekomster av fremmede arter innenfor planområdet. Planarbeidet bør ta høyde for å begrense risiko for spredning av fremmede arter i forbindelse med massetransport i anleggsfasen. Reguleringsbestemmelsene bør derfor sikre at nye masser som tilføres planområdet skal være rene også med hensyn til å inneholde frø og/eller plantedeler fra uønskede fremmede arter. I denne sammenheng vil vi vise til [veileder massehåndtering og fremmede arter](#) utarbeidet av SWECO i 2015 for daværende Fylkesmannen i Aust-Agder.

På mark med et etablert og naturlig vegetasjonsdekke har fremmede plantearter små muligheter til å etablere seg, mens på «forstyrret mark», f.eks. etter et anleggsarbeid med mye masseforflytting, er sannsynligheten for etablering av fremmede plantearter stor, selv uten tilførsel av urene masser. Statsforvalteren vil derfor gi råd om at det gis bestemmelser om etablering av et naturlig vegetasjonsdekke på utfyllinger, skråninger og andre typer areal som vil være sårbare for etablering av fremmede arter. Nevnte hensyn underbygger viktigheten av at det planlegges for suksessiv istandsetting og tilsåing av arealer.

Samfunnssikkerhet og naturfarer

Planområdet berører flomutsatte områder og områder med mulig marin leire. Hva gjelder nevnte forhold viser vi til utfyllende innspill fra NVE i brev av 06.11.2025. Vi legger til grunn at forholdene utredes grundig og at krav til nødvendige tiltak innarbeides i plankart og/ eller bestemmelser.

Innenfor planområdet er det private vannforsyninger, og planområdet berører områder belagt med sikringssoner for *nedslagsfelt drikkevann*. Vi legger til grunn at Mattilsynet involveres i planprosessen.

Planområdet berører flere faresoner for gruver (H390), og vi legger derfor til grunn at Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard involveres i planarbeidet.

Utover dette ber vi om at følgende vurderes og gjøres rede for i det videre planarbeidet:

- Klima- og energiplanlegging, jf. pbl § 3-1 første ledd bokstav g). Se bl.a. Miljødirektoratets kommuneveileder: www.miljodirektoratet.no/kommuneveilederen/klima/
- Risiko- og sårbarhetsanalyse. Resultatet fra analysen skal innarbeides i plan og bestemmelser, jf. pbl. § 4-3. Veilederen «Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging – metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen» (DSB/2017) anbefales. Klimaendringer/klimatilpasning skal også belyses i ROS-analysen, se i denne sammenheng bl.a. www.klimatilpasning.no.

Med hilsen

Sigrid Lofthus Drange (e.f.)
seniorrådgiver
Seksjon plan

Heidi Johansen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
AGDER FYLKESKOMMUNE	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
STATENS VEGVESEN	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
STATSBYGG	c/o Statsbygg Postboks 232 Sentrum	0103	OSLO
NYE VEIER AS	Kjøita 6	4630	KRISTIANSAND S
BANE NOR SF	Postboks 4350	2308	HAMAR
DIREKTORATET FOR MINERALFORVALTNING MED BERGMESTEREN FOR SVALBARD	Ladebekken 50	7066	TRONDHEIM

ARENDAL KOMMUNE
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Dato: 04.12.2025
Vår referanse: 25/33342-11
Deres referanse: PLAN-25/01827-1
Saksbehandler: Frode Amundsen

Arendal kommune - innspill til varsel om oppstart av planarbeid - detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann

Viser til oversendelse 24.10.2025.

Saken gjelder varsel om oppstart av planarbeid med detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann i Arendal kommune. Formålet med planarbeidet er å legge til rette for etablering av ny hovedvannledning fra Lerestvedt, via Stoa, til Longumvann. Planområdet er på 3.585 daa. Det er opplyst at planområdet ved oppstart er stort for å kunne se og vurdere ulike alternativer for trase. Under planarbeidet vil området bli vesentlig mer avgrenset. Ledningen skal graves/borres ned under bakken, men enkelte tekniske installasjoner vil ligge over bakken. Over ledningen vil det bli en restriksjonssone for fremtidige inngrep og bebyggelse. Det er utarbeidet forslag til planprogram.

Innspill fra Agder fylkeskommune

Fylkeskommunedirektøren mener brev med varsel om oppstart og forslag til planprogram i hovedsak gir en dekkende fremstilling av tema for det videre planarbeidet. Vi har konkrete innspill til planarbeidet knyttet til våre ansvarsområder friluftsliv, vann, kulturarv og fylkesveg.

Friluftsliv

Kommunen vurderer at enkelte temaer ikke berøres i en slik grad at det er nødvendig å utarbeide egne fagrapporter. Friluftsliv er ett av disse temaene. Vi vil påpeke at planområdet omfatter flere registrerte viktige og svært viktige friluftslivsområder. Det må derfor gis en konkret begrunnelse for hvorfor kommunen mener at friluftslivsinteressene i disse områdene ikke påvirkes i vesentlig grad. Denne vurderingen bør tydelig fremgå av planbeskrivelsen. Vi mener det bør være en ambisjon for planen å unngå at eksisterende stier så langt som mulig blir negativt påvirket av hovedvannledningen. Det bør også gjøres en vurdering av om anleggsveier kan ha en funksjon som fremtidige turveier.

Vi anbefaler at forhold knyttet til stier og friluftsliv inkluderes i kapittel 5.1 «Kriterier for vurdering av trasealternativer», i tillegg til de foreslåtte kriteriene. En form for beskrivelse av hvordan kommunen ser for seg vektning mellom ulike interesser bør også fremgå av planprogrammet.

Som et eksempel på indikator for dagens bruk av stier mm kan [Strava Heatmap](#) benyttes, nedenfor med utklipp fra Varden/Østenbulia:

Besøksadresse:
Tordenskjolds gate 25, 4612
KRISTIANSAND S

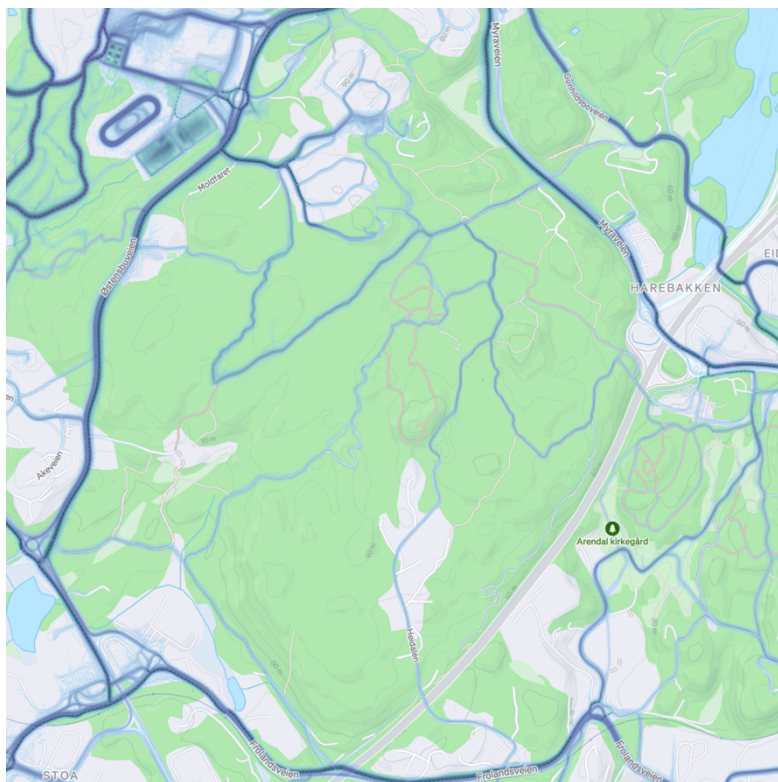
Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:
+47 38 05 00 00

E-post:
postmottak@agderfk.no

Org.nr.:
921 707 134

Nettsted:
www.agderfk.no

Vann

Ettersom planen medfører inngrep i vannforekomster (innsjø, kystvann, vassdrag eller grunnvann) må det innhentes kunnskap om dagens tilstand i vannforekomstene, og påvirkningsgraden av nye tiltak må anslås og vurderes. Dette er ivarettatt i planprogrammet. Tiltakshaver er ansvarlig for at vannforekomstene ikke blir forringet, jf. miljømålene i vannforskriften § 4-7. For alle saker med ny aktivitet eller nye inngrep må ansvarlig sektormyndighet så tidlig som mulig i planprosessen og senest før vedtak eller tillatelse gis, gjøre en vurdering i forhold til om vannforskriften § 12 kommer til anvendelse. Vi gjør oppmerksom på at tiltak i vannforekomster også kan kreve tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Fylkeskommunen er myndighet etter forskriften for vassdrag eller strekninger i vassdrag som ikke er lakse- eller sjørrettførende. Hovedvannledningen vil krysse flere vann og bekker. Slike tiltak vil normalt ikke vil medføre varig forringelse av produksjonsområder for fisk og andre levende organismer, men vil i anleggsfasen kunne medføre partikkelspredning som potensielt kan forringe produksjonsområder nedstrøms. Dersom man i reguleringsplanen har tilstrekkelig informasjon om tiltaket som viser at slike utformes eller gjennomføres uten at vandrings- og produksjonsmuligheter for fisk eller andre ferskvannsorganismer forringes, kan en vurdering av tiltakene i reguleringsplanen erstatte søknadsbehandling etter forskriften. I planprogrammet står at det skal utarbeides fagrapporten for vannmiljø. Vi anbefaler at denne omtaler tiltakene og anleggsgjennomføringen i så måte

Kulturarv - arkeologi og automatisk freda kulturminner:

Kjente kulturminneverdier på land

Innenfor planområdet er det kjent flere automatisk freda kulturminner, fra både steinalder og jernalder. Dette er en kokegrop ved Lerestvedt, gravminner ved Seldal, nær Ospelunden og ved Østensbu. Ved Arendal bryggeri ble det i 2025 registrert et aktivitetsområde fra eldre steinalder. Like utenfor er det ved Lerestvedt registrert både gravminner og et kokegropsfelt. På Halvors plass er det innlevert flere løsfunn som kan være fra jernalder/middelalder og nær Klodeborg er det kjent et aktivitetsområde fra eldre steinalder.

Andre kulturminneverdier innenfor planområdet er for eksempel strekninger av Sørlandske hovedvei, Bråstad gruver, og flere steder skjerp tilknyttet jernmalm. Lerestvedt gruver ligger like utenfor planområdet. Vi viser til Askeladden for en fullstendig oversikt over direkte og indirekte

berørte kulturminneverdier.

Tiltaksområde i vann – kulturminneverdier og vurdering

Norsk maritimt museum (NMM) er regional kulturminnevernmyndighet for alle tiltak i hav og vann. Vi har oversendt saken til de for en kulturminnefaglig vurdering. NMM uttalte seg per epost 3.11.25 til fylkeskommunen. Museet uttaler:

Med unntak av Longumvannet, fremstår ingen av vannene som en sentral del av et kommunikasjonssystem i historisk eller forhistorisk tid. NMM har tidligere gjort enkelte registreringer i Longumvannet og Sørsvannet uten å påvise sikre fredete kulturminner på stedet. Sjøbunnen i vannene består i stor grad av mye organisk materialet i svært løse lag. Sikten er også ofte meget dårlig.

Vi anser derfor generelt at både potensialet og mulighetene for å gjøre effektive registreringer i vannene er begrenset. Imidlertid kan landtakene være fokuspunkter som kan ha et høyere potensial for funn enn de øvrige sjøarealene.

Vi vil derfor vurdere behovet for registreringer nærmere når landtakene er konkretisert.

Varsel om arkeologisk registrering iht. kulturminneloven § 9

Det aller meste av planområdet ligger under godt under marin grense, og har med det et potensial for uregistrerte kystnære kulturminner fra alle perioder av eldre steinalder. Det er flere områder med dyrka mark og tidligere dyrka mark som har et potensial for uregistrerte strukturer og spor etter forhistorisk og historisk jordbruk.

Avdeling for kulturarv vurderer at deler av planområdet har et stort potensial for uregistrerte automatisk freda kulturminner på land. Vi varsler at det er nødvendig med arkeologiske registreringer for å avklare forholdet til automatisk freda kulturminner, jf. undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9. Kostnadene med registreringen dekkes av tiltakshaver jf. kulturminneloven § 10.

Avdeling for kulturarv viser til dialogen, både muntlig og skriftlig, med tiltakshaver om registreringene. Registreringene på land er påbegynt i november, og vi vil fortsette med registreringer på land i 2026.

Når planforslaget er mer konkretisert, vil Norsk maritimt museum vurdere nærmere om det er behov for en arkeologisk registrering i noen av de berørte vannarealene.

Merknader til planprogrammet

Vi har ingen spesifikke merknader knytta til automatisk freda kulturminner til temaet kulturminner i planprogrammet. Et slikt tiltak som er under planlegging vil nødvendigvis måtte komme i konflikt med kulturminneverdier. Informasjonen om kjente kulturminneverdier i Askeladden og innhenting av kunnskap gjennom de pågående arkeologiske registreringene, vil sammen gi et godt beslutningsgrunnlag for forholdet til kulturminneverdier fra alle perioder.

Forholdet til automatisk freda kulturminne videre i planprosessen

Kulturminnelovens § 3 første ledd og § 6 er sentrale for behandling av automatisk freda kulturminne, sammen med sikringssone som er omtalt i kulturminneloven § 6.

Automatisk freda kulturminner, med tilhørende sikringssone på minimum et 5 m bredt belte rundt hele kulturminnet, skal som en hovedregel reguleres til hensynssone type D - båndlagt etter kulturminneloven (sosikode H730), med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-5, jf. § 12-6. Andre kulturmiljø, kulturminner og ytterligere sikringssone til automatisk freda kulturminner utover H730 reguleres til hensynssone type C (sosikode H570). Avdeling for kulturarv viser til Riksantikvarens veileder Kulturminner, kulturmiljøer og landskap. Planlegging etter plan og

bygningsloven. Veileder” (2020), for generelt om kulturminner i planleggingen:
<https://www.riksantikvaren.no/veileder/planlegging-etter-plan-og-bygningsloven/>

Avdeling for kulturarv vurderer at for å få et godt vern for bevaring av automatisk freda kulturminner, kreves det et større areal rundt kulturminnet enn den 5 m brede sikringssonen. Den geografiske avgrensing av et slikt reguleringsformål (H570) må skje i samråd med regional kulturminneforvaltning. Vi ber tiltakshaver ta kontakt før reguleringsforslaget legges ut til offentlig ettersyn.

Dersom reguleringsplanen legges ut til offentlig ettersyn og det viser seg at det er konflikt mellom automatisk freda kulturminner og tiltak iht. planen, så skal de berørte kulturminnene som det søkes dispensasjon for vises som bestemmelsesområder i plandokumentene (se <https://ra.brage.unit.no/ra-xmlui/handle/11250/176275>). Planforslaget anses da som en søknad om dispensasjon fra kulturminnelovens bestemmelser for de merka kulturminnene.

En søknad om dispensasjon fra den automatiske fredningen behandles på offentlig ettersyn, der fylkeskommunen vil vurdere saken og søknaden opp mot en bevaring av kulturminneverdiene. Det innhentes faglige råd fra Kulturhistorisk museum. Viser til Riksantikvarens veileder nevnt over for utfyllende informasjon om denne prosessen.

Kontaktperson for spørsmål knyttet til arkeologi/automatisk freda kulturminner i saken er Nils Ole Sundet.

Kulturarv - nyere tids kulturminner

Vi har ingen merknader til denne saken, og oppfatter at interessene knyttet til nyere tids kulturminner er tilfredsstillende ivaretatt av planprogrammet 7.4 Kulturmiljø og kulturminner.

Fylkesveg

I planprogram kapittel 6.5 leser vi at endelig planområde blir redusert til aktuell trase med sikkerhetssone, og vises i plankartet som bestemmelsesområde med tilhørende bestemmelser. Hovedvannledningen vil ikke reguleres med eget formål.

Følgende fylkesveger kan bli berørt 420, 407, 3536, 3534, 42, 3544 og 3506

Vi registrerer at dere ønsker å anlegge hovedvannledningen nær fylkesveg, og sannsynligvis i/ gjennom fylkesveg. På våre arealer tillater vi ikke at dere lager bestemmelsesområde med tilhørende bestemmelser som legger begrensning på vegnettet og andre aktørers bruk av vegnettet.

Årsaken er at Agder fylkeskommune som vegeier etter vegloven og ledningsforskriften skal bidra til at veggrunn kan benyttes til etablering av annen infrastruktur. Dvs. at vi inngår og har inngått avtaler med aktører om at de kan legge vannledninger, avløpsledninger, pumpeledninger, overvannsledninger, ledninger, kabler, trekkerør etc. i og langs fylkeskommunalt vegnett dersom det er plass og teknisk gjennomførbart. I tillegg kommer egne behov knyttet til drift/ vedlikehold, nyetableringer av tekniske installasjoner, ombygging for at fylkesvegnettet ikke skal forringes etc. Informasjon om gravetillatelse finner dere her -> [Søk om gravetillatelse - Agder fylkeskommune](#)

I planprogrammet 7.11 skriver dere at trafikk og barn/ unges interesser er fagtema som normalt omtales i reguleringsplaner. Vi forutsetter at dere under tema trafikk også ser på konsekvens av arbeid på/ langs og gjennom veg med særlig fokus på barn og unge som beveger seg langs vegnettet/ anleggsområdet.

Vi ser at ledningstraseen anlegges på/ ved fylkesveger som ligger nær E18, virkning og konsekvens av dette må også tydeliggjøres/ synliggjøres.

Prosjektering blir utført samtidig som dere skal utarbeide reguleringsplan. Vi tenker at dette er svært positivt og nødvendig, da det er mange detaljer som vil være førende for hvordan dere kan legge ledninger på fylkeskommunal grunn. For eksempel; må det tas stilling til om det er plass til ny ledning, geologi/ geoteknikk, trafikkavvikling, krav om interimsveg, begrensninger på arbeidstid, krav til teknisk utforming og gjennomføring. Deler av vegnettet er også omkjøringsveg for E18, som også vil være en begrensende faktor.

Midlertidige avkjørsler kan være et viktig tema i prosjektering- / reguleringsfasen. Tekniske bygg inkl. opparbeidelse av tomt skal ikke hindre framtidig utvikling av fylkesvegnettet og/ eller annen infrastruktur. Det må også legges opp til at det er mulig å snu på egen tomt.

I prosjekteringsfasen, er vår kontaktperson Leif Kåre Skiftenes, når det gjelder regulering knyttet til fylkesveg er vår kontaktperson Wenche Klungland.

Ta kontakt dersom noe er uklart.

Med hilsen

Frode Amundsen
Rådgiver
Avdeling for samfunn, plan og miljø

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: STATSFORVALTEREN I AGDER
STATENS VEGVESEN

Fra: [Stein Olav Kjerland](#)
Til: [Postmottak Arendal kommune](#)
Kopi: [Houge, Gidske](#)
Emne: gidske.houge@arendal.kommune.no
Dato: fredag 28. november 2025 14:59:29
Vedlegg: [image001.png](#)

You don't often get email from stein.olav.kjerland@glitrenett.no. [Learn why this is important](#)

Hei.

Vedrørende ny hovedvannledning Lerestvedt[1]Stoa-Longumvann så kan det være aktuelt for Glitre Nett å delta i grøfter.

Det er i hovedsak aktuelt for delstrekningen fra Bjorbekk til Stoa, kap. 6.2 og 6.3 høringsforslaget av 24.10.2025.

Vi ønsker å bli invitert til å delta i vurdering av trasevalg for disse delstrekningene for at det totalt sett blir det beste infrastrukturprosjekt for samfunnet.

Med vennlig hilsen/Best regards,

Stein Olav Kjerland

Prosjektingeniør

+4740857755

Glitre Nett AS

Fortidsminneforeningen
Aust-Agder lokallag

Arendal kommune

Planavdelingen

Postboks 123

4891 Arendal

postmottak@arendal.kommune.no

Dato: 14. november 2025

Deres sak: PLAN-25/01827

Høringssvar - Varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumsvann, Arendal kommune.

Det vises til varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumsvann i Arendal kommune den 24. oktober 2025. Frist for å gi innspill er satt til 4. desember 2025.

Fortidsminneforeningen har som formål å arbeide for langsiktig bevaring av kulturminner og kulturmiljøer, samt å skape allmenn forståelse for verdien av disse. Foreningen jobber gjennom frivilligheten. Våre hovedoppgaver er blant annet å arbeide for god stedstilpasning, styrke tradisjonshåndverket og bygningsvernet, engasjere oss i lokale vernesaker og påvirke kulturminnepolitikken i Norge.

Høringsvarslet sier at formålet med planforslaget er å legge til rette for etablering av ny hovedvannledning fra Lerestvedt, via Stoa, til Longumsvann (Rore-Arendal del 3-5). Dette er en videreføring av kommunens arbeid med å forsterke hovedvannledningssystemet i samsvar med Hovedplan for vann og avløp 2024-2033 og drikkevannsforskriftene krav om sikker vannforsyning. Planen skal også sikre nødvendig areal for etablering, drift og vedlikehold av anlegget, samtidig som hensyn til naturmiljø, landbruk og berørte eiendommer ivaretas.

VÅRE INNSPILL TIL OPPSTARTSMELDINGEN:

Det er flott at det allerede nå legges opp til at Agder fylkeskommune sin kulturmiljøvernavdeling skal gjøre arkeologiske undersøkelser i planområdet.

Per i dag finnes følgende registrerte kulturminner innenfor og rett utenfor planområdet som vi ber om at hensyntas i det videre planarbeidet:

Askeladden/Kulturminnesøk, innenfor planområdet:

- Kokegroplokalitet gnr. 424 bnr. 8 (Arkeologisk kulturminne.)
- Fogdemyra 85 (Bygning - Sefrak registrert, 3. kvartal 1800-tallet.)
- Halvorsplassveien 54 (Bygning - Sefrak registrert, 1700-tallet.)
- Halvorsplassveien 54 (Arkeologisk kulturminne og steingjerde.)
- Halvorsplassveien 36 (Arkeologiske kulturminner.)
- Halvorsplassveien 24 (Bygning - Sefrak registrert, før 1850.)
- Halvorsplassveien 16 (Bygning - Sefrak registrert, før 1850.)
- Lunderødneset 35 (Bygning - Sefrak registrert, før 1850.)
- Løddelsøveien 8 (Bygninger - Sefrak registrerte, før 1850 og siste halvdel 1800-tallet.)
- Sørsvannsveien 114 (Arkeologisk kulturminne.)
- Sørsvannsveien 129 (Arkeologisk kulturminne.)
- Johan Landmarksvei 6 (Bygning - Sefrak registrert, siste halvdel 1800-tallet.)
- Hovedpostruta Oslo-Stavanger (Arkeologisk kulturminne - Regional verneverdi.)
- Jernmalmgruve gnr. 435 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne.)
- Jernmalmgruve gnr. 435 bnr. 1 og gnr. 436 bnr. 83 (Arkeologisk kulturminne).
- Bergverk/Gruveanlegg gnr. 435 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne).
- Sørsvannsveien 80 (Bygning - Sefrak registrert, siste halvdel 1800-tallet.)
- Sørsvannsveien 80 (Arkeologisk kulturminne.)
- Merkestein gnr. 436 bnr. 7 (Arkeologisk kulturminne)
- Steinalderlokalitet gnr. 436 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne)
- Steinbrudd gnr. 435 bnr. 2 (Arkeologisk kulturminne)
- Tuft gnr. 435 bnr. 2 (Arkeologisk kulturminne)
- Hustufter på plassen Lauvbakken under Seldal gnr. 435 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne.)
- Hustuft på Tyskemyr i Seldalskogen gnr. 435 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne.)
- Hustuft på plassen Granåsen under Bråstad gnr. 443 bnr. 7 (Arkeologisk kulturminne.)
- Steingjerde i eiendomsgrense gnr. 443 bnr. 7 (Arkeologisk kulturminne.)
- Steinalderlokalitet gnr. 433 bnr. 380 (Arkeologisk kulturminne)

- Slotteveien 25 (Bygning - Sefrak registrert, siste halvdel 1800-tallet.)
- Mellom Bergtjenn og Slottetjenn (Arkeologisk kulturminne.)
- Bråstad gruver gnr. 443 bnr. 107 (Arkeologisk kulturminne.)
- Bråstad gruver gnr. 443 bnr. 5 (Arkeologisk kulturminne.)
- Sørsvann jerngruve gnr. 443 bnr. 7 (Arkeologisk kulturminne.)
- Veganlegg gnr. 445 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne.)
- Gunnilsbuveien 65 (Bygning - Sefrak registrert, etter 1850.)
- Gunnilsbuveien 55 (Bygninger - Sefrak registrerte, etter 1850.)
- Gunnilsbuveien 68 (Bygning - Sefrak registrert, før 1850.)
- Torsplass 10 (Bygninger - Sefrak registrerte, etter 1850.)

Askeladden/Kulturminnesøk, ligger rett utenfor planområdet:

- Gravminne gnr. 424 bnr. 8 (Arkeologisk kulturminne.)
- Kokegroplokaliteter gnr. 424 bnr. 8 (Arkeologisk kulturminne.)
- Gravfelt gnr. 424 bnr. 23 (Arkeologisk kulturminne.)
- Fogdemyra 99 (Bygninger - Sefrak registrert, før 1850.)
- Bjorbekk kirke og kirkegård
- Johan Landmarks vei 2 (Bygning - Sefrak registrert, før 1850.)
- Sørsvannsveien 105/107 (Bygning - Sefrak registrert, før 1850.)
- Sagvannsveien 148 (Bygning - Sefrak registrert, før og etter 1850.)
- Stampefoss gnr. 436 bnr. 131 (Arkeologisk kulturminne.)
- Gravfelt gnr. 445 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne.)
- Østensbuveien 191 (Bygninger - Sefrak registrerte, før 1850.)
- Skredderplassen jerngruver gnr. 443 bnr. 7 (Arkeologisk kulturminne.)
- Vete fra Napoleonskrigen gnr. 445 bnr. 1 (Arkeologisk kulturminne.)
- Gunnilsbuveien 52 (Bygning - Sefrak registrert, etter 1850.)
- Gunnilsbuveien 74 (Bygning - Sefrak registrert, etter 1850.)

KONKLUSJON:

Fortidsminneforeningen har full forståelse for planarbeidet og dens formål, men ber om at man i arbeidet unngår å ødelegge kulturminne- og kulturmiljøverdier. Vi er takknemlige for at det skal foretas arkeologiske undersøkelser, men ber videre om at nyere tids kulturmiljøverdier ikke glemmes.

Kommunen gir kysten mye oppmerksomhet for sine kulturmiljøverdier, noe som er veldig bra. Men det finnes også viktige kulturmiljøverdier i innlandet som vi ber om at hensyntas, slik som eldre landbruksbygg som begynner å bli en form for truet art i Arendal kommune som opplever vekst og utvikling.

Vi ber derfor om at en i det videre arbeidet prioriterer følgende hva angår hensynet til kulturmiljøverdier:

- Ta hensyn til eldre bygningsmiljø datert før 1950. Det bes om at Agder fylkeskommune sin kulturmiljøvern avdeling innen «Nyere tid» bistår i arbeidet med å kartlegge behov for å avsette bygningsmiljø med hensynssone bevaring H570. Vi ber om at en spesielt er opptatt å beskytte gårdsbruk, husmannsplasser eller andre truede kulturmiljøverdier i Arendal kommune.
- Sikre at kulturlandskap og jordbruksland som er eller kan komme i bruk avsettes til landbruksformål. Eldre trær som for eksempel styvingstrær/kylletrær bes om at gis ekstra beskyttelse.
- Unngå flatsprening og flatehogst innen planområdet og at dette også sikres i planbestemmelsene.
- Utvide planområdet der det ligger store kulturmiljøverdier svært nær, slik at disse gis forutsigbarhet for fremtiden. I listen ovenfor finner dere kulturmiljøverdier som vi mener må inkluderes i planområdet og avsettes til hensynssone bevaring H570 eller eventuelt båndlegging kulturmiljø H730, med påfølgende planbestemmelser.
- Skulle det være behov for riving av bygg fra før 1950 ber vi om at det i planbestemmelsene kommer frem at disse ikke tillates revet, men at de kan flyttes til ny tomt, kostnadsfritt for grunneier.
- Der en kan bidra til å få frem viktige kulturmiljøverdier ved å rydde vegetasjon, bes det om at det i plankartet kommer frem at vegetasjonsrydding skal utføres i forbindelse med arbeidet og videre at dette er tillatt i fremtiden.
- Er det kulturminneverdier som man i samråd med fylkeskommunens kulturmiljøvern avdeling finner at ikke kan reddes, ber vi om at disse kulturminnene dokumenteres på ordentlig måte og at materialet deles med KUBEN.

Til slutt vil vi takke for at vi fikk mulighet til å kommentere igangsettingsvarslet for ny hovedvannledning mellom Lerestvedt - Stoa - Longumsvann i Arendal kommune. Vi ber om at vi blir varslet og får mulighet til å uttale oss videre i denne saken, frem til endelig vedtak i saken. Har dere spørsmål rundt våre merknader så er vi takknemlige for å bli kontaktet.

Beste hilsen,

Styret i Fortidsminneforeningen, Aust-Agder lokallag
v/Torgrim Landsverk
Styreleder

KOPI:

- Agder Fylkeskommune v/Seksjonen for kulturminnevern og kulturturisme
- Riksantikvaren
- Statsforvalteren i Agder

Fra: [Lars Dag Theisen](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: Merknad til: Varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann
Dato: fredag 24. oktober 2025 20:51:40

You don't often get email from larsdag.theisen@asplanviak.no. [Learn why this is important](#)

Først vil jeg si at det er fint at kommunen er opptatt av forsyningssikkerheten. Jeg har 2 merknader som jeg tror kommunen bør merke seg, selv om det trolig får lite å si for den videre planleggingen og seinere anleggsgjennomføringen

- Jeg har etablert varmepumpe som tar ut grunnvarme fra et 145m dypt borehull. Hullet ligger tett på huset (Gunnilsbuveien 59). Jeg antar/håper at framtidig ledningstrase ikke vil påvirke min installasjon.
- Dagens hovedvannledning som ligger i Gunnilsbuveien har dårlige grunnforhold rett sør for Gunnilsbuveien 55. Grunnen siger i dette området og det var en utrasing nær veien for noen år siden. Det hadde kanskje vært lurt å sikre denne ledningstraseen samtidig med det framtidige anlegget for ny vannledning.

Med vennlig hilsen
Lars Dag Theisen

Fra: [Stavern og Larvik Event](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: saksnummer PLAN-25/01827
Dato: mandag 27. oktober 2025 15:55:35
Vedlegg: [image001.png](#)

You don't often get email from trinelise@stavernevent.no. [Learn why this is important](#)

Hei

Har mottatt varsel om igansetting av detaljregulering for ny hovedvannledning.

Jeg arvet denne tomten for mange år siden, og må ærlig innrømme at jeg aldri har vært der. Broren min var på tomtene vi har for mange år siden. Den gang var det ikke regulert, så det var mulig med utbygging der.

Mener det ble gjort noe omregulering der for noen år tilbake, så hadde vært supert om det var mulig å få litt mere info på området

Familien går med hyttedrømmer, så har hatt i tankene å kontakte Arendal kommune, for å undersøke hvilke muligheter som finnes på området. Så da ble dette varselet en fin vei inn.

Lurer på hvordan dette prosjektet eventuelt berører tomten min.

Lurer også på om det hadde vært mulig å få en plantegning over området, merket av der tomten min ligger.

Er eller vil det være sannsynlig at det vil åpne seg muligheter i dette området, sånn at det kan bli mulig å sette opp hytter der?

Mvh Trinelise Gran
Signalveien 57 B
3292 Stavern

Trinelise Gran

Stavern og Larvik
event

*De lyse ideene og
de gode opplevelsene*

Tlf. 93 88 03 33
stavernevent.no

Fra: [Trygve Haugen](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: Sv: PLAN-25/01827-1 - Varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann
Dato: tirsdag 28. oktober 2025 18:21:24
Vedlegg: [image001.png](#)

Hei,

Tusen takk.
Ingen merknader.

Mvh Trygve Haugen
Daglig leder
Tomteselskapet Nidelvåsen AS

Fra: Houge, Gidske <Gidske.Houge@arendal.kommune.no>
Sendt: tirsdag 28. oktober 2025 09:01
Til: trygve.haugen56@hotmail.com <trygve.haugen56@hotmail.com>
Emne: PLAN-25/01827-1 - Varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann

Hei
Vedlagt ligger dokumenter til varsel om oppstart av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann.

Vennlig hilsen

Gidske Houge
Arealplanlegger
Planavdelingen
Byutvikling, plan og byggesak
+47 92 89 48 94

Arendal kommune

Fra: [Einar Sætra](#)
Til: [Postmottak Arendal kommune](#)
Kopi: [Houge, Gidske](#)
Emne: Vannledning
Dato: torsdag 30. oktober 2025 13:32:51

ARENDAL KOMMUNE; PLANAVDELINGEN; SAKSNUMMER PLAN_25/01827.

Nidelven Bruk Sætra & Sætra ble varslet om plan for ny vannledning og har følgende spørsmål. Hvordan vil ny vannledning berøre våre eiendommer 433/119 og 433/164 på Stoa. Send gjerne over et mer detaljert kart med inntegnet planlagt ny vannledning. Vi har også avtale med Arendal Eiendom KF om kjøp av tilliggende eiendom, forutsatt at denne blir omregulert fra LNF til næring.

På forhånd takk

Mvh Nidelven Bruk Sætra & Sætra
V/Einar Sætra

Fra: [Magnus Liene Gundersen](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: PLAN-25/01827
Dato: torsdag 6. november 2025 19:01:26

You don't often get email from magnus_liene_gundersen@hotmail.com. [Learn why this is important](#)

Hei!

Dette er Fogdemyra 47.

Mye av mitt hus står på betongvegger/ kjellervegger. Disse har ikke såle i bunnen, så det er bare betongveggenes tykkelse som har flate mot grus/ steinfylling.

Dette til info hvis det blir sprenging rett ved siden av høyspentledningen, nærme mitt hus.

Det ville vært synd å velge denne trase, mye uerstattelig fjell og natur ville gått tapt.
Foreslår heller rett bore linje fra Fogdemyra 18(høyre for hus) til bak garasjen Fogdemyra 53, eller opp Årdalen fra Lerestvedt.

Vennlig hilsen Magnus, mine betongvegger i huset laget av fjell.....

Ha en god dag!

Fra: [Bjørn H. Torjussen](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: varsel om ny hovedvannledning
Dato: fredag 14. november 2025 12:46:24
Vedlegg: [image001.png](#)

You don't often get email from bjorn@torjussen.no. [Learn why this is important](#)

Hei

Vi er eier av gnr/bnr 437/1, 437/3, 437/350 og 437/352

Hvordan blir våre områder konkret påvirket?

Med vennlig hilsen

O. Torjussen & Sønner AS

Bjørn Håkon Torjussen

Daglig leder

Mobil: +47 930 17 350 / Kontor: +47 51 93 96 00

Adresse: St. Hansgt. 10, 4013 Stavanger

www.torjussen.no

Vårt mål er ikke å bli størst, men best!

Fra: [Bjørn H. Torjussen](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: SV: varsel om ny hovedvannledning
Dato: torsdag 20. november 2025 11:15:31
Vedlegg: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)

You don't often get email from bjorn@torjussen.no. [Learn why this is important](#)

Hei

Takk for info

Jeg har ikke kjennskap til forhold vedr grunnforhold, men våre område er tiltenkt fremtidig utbygging, slik at vi vil holdes informert i tiltak som berører oss, samt event samarbeid på planlegging av trassevalg, etc slik at vi i størst grad kan unngå fremtidige konflikter. Spesielt mtp Sandstø tomte, men også mtp en fremtidig videre forlengelse av Rannekleiv/marka området

Med vennlig hilsen

O. Torjussen & Sønner AS

Bjørn Håkon Torjussen

Daglig leder

Mobil: +47 930 17 350 / Kontor: +47 51 93 96 00

Adresse: St. Hansgt. 10, 4013 Stavanger

www.torjussen.no

Vårt mål er ikke å bli størst, men best!

Fra: Houge, Gidske <Gidske.Houge@arendal.kommune.no>

Sendt: 18. november 2025 18.15

Til: Bjørn H. Torjussen <bjorn@torjussen.no>

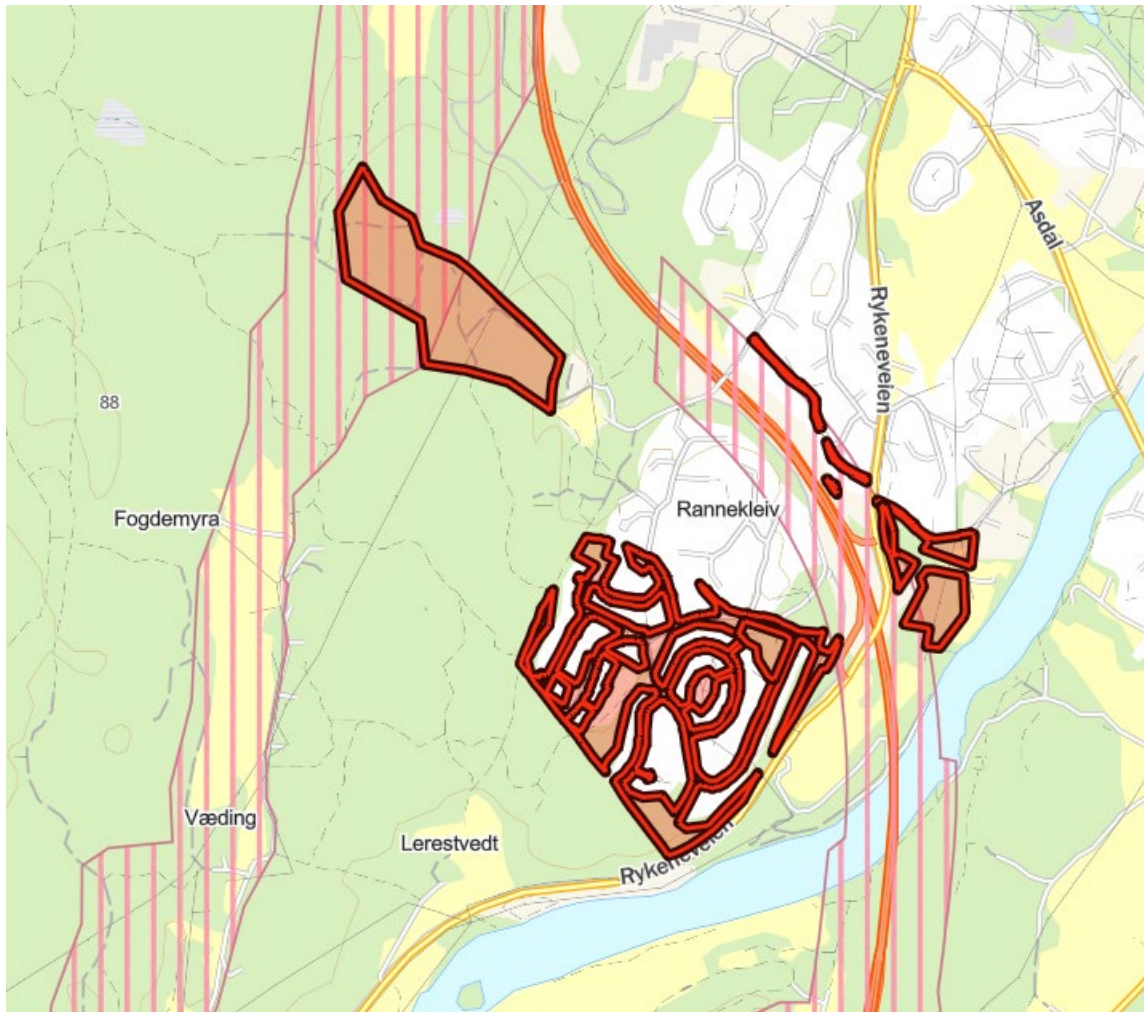
Emne: SV: varsel om ny hovedvannledning

Hei

Av de eiendommene som du har listet er det kun 437/1 som kan bli berørt (se kart under der deres eiendom er markert med rødt og planområdet er markert med striper).

Vi har per dags dato ikke et mer detaljert kart der vannledningen er inntegnet med eksakt plassering. Det kommende utredningsarbeidet og innspill fra planarbeidet vil legge grunnlaget for forslag til en slik plassering. Per dags dato er ledning over deres eiendom et mulig valg for fremføring av ny hovedvannledning. Det vil bli gitt mer informasjon og tettere kontakt med grunneiere dersom denne traseen blir aktuell.

Dersom dere har informasjon om ulike forhold knyttet til området, eller innspill om områder på deres eiendom som det er viktig at en holder seg unna, er dette informasjon som vi setter pris på at blir sendt til oss skriftlig.

Vennlig hilsen

Gidske Hougé

Arealplanlegger

Planavdelingen

Byutvikling, plan og byggesak

+47 92 89 48 94

Arendal kommune

Fra: Bjørn H. Torjussen <bjorn@torjussen.no>

Sendt: fredag 14. november 2025 12:46

Til: Hougé, Gidske <Gidske.Hougé@arendal.kommune.no>

Emne: varsel om ny hovedvannledning

You don't often get email from bjorn@torjussen.no. [Learn why this is important](#)

Hei

Vi er eier av gnr/bnr 437/1, 437/3, 437/350 og 437/352

Hvordan blir våre områder konkret påvirket?

Med vennlig hilsen

O. Torjussen & Sønner AS

Bjørn Håkon Torjussen

Daglig leder

Mobil: +47 930 17 350 / Kontor: +47 51 93 96 00

Adresse: St. Hansgt. 10, 4013 Stavanger

www.torjussen.no

Vårt mål er ikke å bli størst, men best!

Arendal kommune

Postboks 123
4891 Grimstad

DATO

19.11.2025

DERES DATO

24.10.2025

REFERANSE

2025/5063-4

DERES REFERANSE

PLAN-25/01827-1

EIENDOMSNUMMER/-NAVN

03539 Arendal trafikkstasjon

SAKSBEHANDLER

Marcus Hothmann, Avdeling for rådgivning og tidligfase

Detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt–Stoa–Longumvann – Uttalelse til planoppstart

Vi viser til deres varsel om planoppstart og høring av forslag til planprogram for ovennevnte plansak.

På vegne av staten forvalter Statsbygg eiendommen til Arendal trafikkstasjon i Frolandsveien 175 (gnr. 444/bnr. 166) innenfor planområdet. Eiendommen brukes av Statens vegvesen.

I samråd med Statens vegvesen har vi følgende innspill til planarbeidet:

- Varslet planområde berører den søndre delen av eiendommen med bl.a. oppkjørings-/treningsbane for motorsykkel. Den nye vannledningen må ikke hindre fremtidig utbygging av eiendommen.
- Oppkjøringsperioden til motorsykkel varer fra ca. april til november. Byggeaktiviteter som berører oppkjørings-/treningsbanen, må avklares og avtales i god tid for å unngå at det ikke finnes godkjente baner i Arendalsområdet.

Vi ber dere ta hensyn til statlig virksomhet og imøteser videre dialog i plansaken.

Med vennlig hilsen

Ane Ryttervoll Kvamshagen
avdelingsdirektør

Marcus Hothmann
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

STATENS VEGVESEN
STATSFORVALTEREN I AGDER

Fra: [Mads Jansen](#)
Til: [Postmøtet Arendal kommune](#); [Houge, Gidske](#)
Kopi: [Kjell Roar Kasas](#); [Helene Jordheim](#); [Torunn Reinsnes](#)
Emne: Øystad p-p - PLAN-25/01827 - Bemerkninger ved igangsetting - Detaljregulering for ny hovedvannledning
Dato: tirsdag 25. november 2025 13:51:37
Vedlegg: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)

You don't often get email from mads.jansen@allstad.no. [Learn why this is important](#)

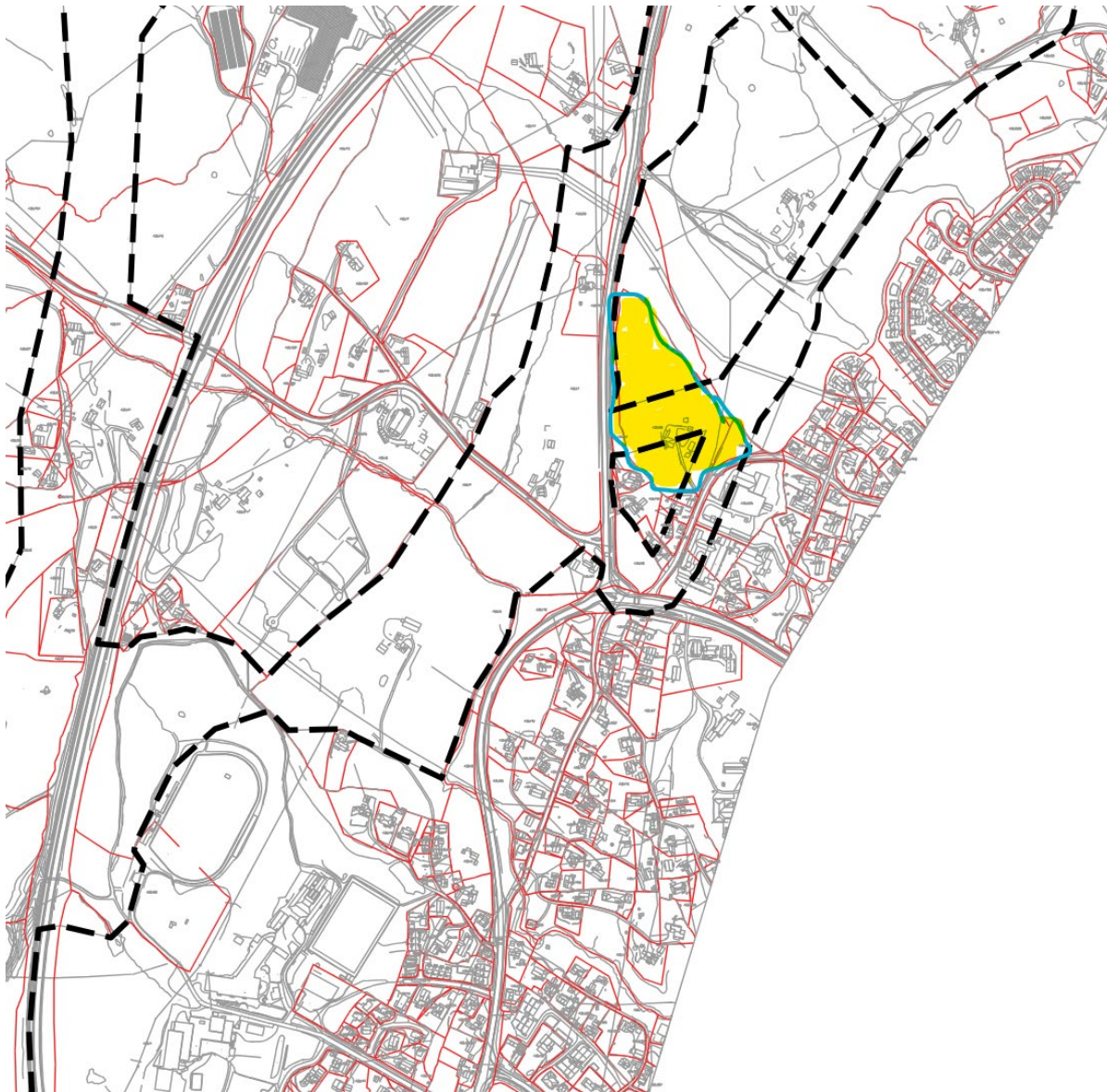
Vår sak 25/2999

Vi takker for mottatt oppstartsvarsel.

Allstad har planer om utvikling av omsorgsboliger på eiendommen gnr 436 bnr 69. Eiendommen gnr 436 bnr 513 kan også bli berørt av utbyggingen.

Vi ber om at vannledningsprosjektet hensyntar våre utbyggingsplaner, og at prosjektering av ledninger tett på utbyggingsarealet tas opp til drøftelse med kontaktpersoner hos oss på et tidlig tidspunkt.

Under har jeg uthøvet utbyggingsarealet med farge, på et utsnitt av kommunens varslingskart.

Kontaktpersoner for avklaringer med Allstad er i kopifeltet.

Allstad

Med vennlig hilsen
Mads Jansen
Allstad Eiendom
Arealutvikler

E-post mads.jansen@allstad.no
Telefon

Fra: [Nils Johan Seldal](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Emne: plan-25/01827 , Varsel om igangsetting av detaljregulering osv.
Dato: torsdag 27. november 2025 12:00:26

You don't often get email from nils.seldal@hotmail.com. [Learn why this is important](#)

Hei.

Jeg har fått varsel om igangsetting av detaljregulering for ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoa-Longumvann.

Først:

Jeg er aldri inne på min postkasse fra Arendal komm. Så ikke send post til meg der. Dette brevet er det kona mi

som har skrevet ut. Da har hun tilfeldigvis vært inne i min postkasse.

Jeg er ingen datamann.

Midt på førstesida står det: Avgrensing av planområdet.

Forslag til planavgrensning er vist på vedlagte kartutsnitt og omfatter osv. Det lå ikke noe kartutsnitt på mottatt brev.

Jeg ser at kartet også er tilgjengelig via kartinnsynet på kommunens nettsider.

Å finne frem til det har ikke jeg kunnskaper om.

Jeg må derfor be deg om å sende et kartutsnitt til meg pr. mail som viser ca. omtrent hvor de forskjellige

traseene er tenkt planlagt forbi min eiendom.

Ev. spørsmål , ring meg på tlf. 90299987.

Jeg ser frem på tilbakemelding.

Vennlig hilsen , Nils J. Seldal.

Innspill fra Østensbu gård (gnr. 445, bnr. 1)

PLAN-25/01827: Ny hovedvannledning Lerestvedt – Stoa – Longumvann

Executive Summary

Eier av Østensbu gård ber om at ny **hovedvannledning legges utenfor gårdens eiendom** for å unngå omfattende inngrep i verdifull mark, naturmangfold, vannsystemer og kulturhistorisk viktige områder. En alternativ trase langs "Østensbuveien" er langt mer hensiktsmessig både praktisk og med tanke på miljøet.

Dersom traseen likevel, til tross for vår klare anbefaling, legges gjennom gården, bør hovedvannledningen legges lengst mulig unna gårdstunet og ikke gjennom gårdens jorder. I kommunens "Planprogram – høringsforslag 24.10.2025" foreslås en **østlig korridor** med fjellboring fra Lauvheia til Heidalen. Dette fremstår i så fall som det **klart mest skånsomme alternativet** for gårdens natur.

Eventuelle økonomiske tap som følge av prosessen må naturligvis erstattes.

Vi ser frem til videre dialog og samarbeid.

Innspill i detaljert form

Merk: Punkt 1 omtaler vår anbefaling til trasevalg utenfor Østensbu gårds eiendom. Punkt 2 omtaler hvilke hensyn som må tas dersom traseen likevel legges gjennom gården.

1. Anbefaling: Legg hovedvannledningen utenfor Østensbu gårds eiendom

Vi ber om at trasé for ny hovedvannledning flyttes ut av gårdens arealer og i størst mulig grad følger eksisterende infrastruktur.

1.1. Alternative kommunale arealer

- *Kommunen disponerer allerede betydelige arealer etter tidligere ekspropriasjon i området. Disse bør brukes for å begrense nye natur- og landbruksinngrep på gårdens eiendom.*

1.2. Trase langs Østensbuveien

- *Traseen kan for eksempel legges langs Østensbuveien. Terreng og plassforhold tilsier at dette vil være hensiktsmessig rent praktisk.*

1.3. Løsninger for nye boligområder

- *Tilkobling til "Østensbuskogen" kan legges via Misjonskirkens parkering eller i parallell med hovedstrømtraséen på kommunens tomt, uten å berøre gårdens jordbruksarealer.*

2. Krav og hensyn ved trase gjennom Østensbu gård

Dersom traseen likevel, til tross for vår klare anbefaling, legges gjennom gården, må hovedvannledningen legges lengst mulig unna gårdstunet og ikke gjennom gårdens jorder.

I kommunens "Planprogram – høringsforslag 24.10.2025" foreslås en **østlig korridor** med fjellboring fra Lauvheia til Heidalen. Dette fremstår i så fall som det **klart mest skånsomme alternativet** for gårdens natur.

2.1. Vern av jorder

- *Gården har dyp og næringsrik moldjord med høy produksjonsverdi (bonitet 3 – høyeste klassifisering).*
- *Langjordet er smalt og tidligere kostbart drenert. Nye inngrep kan føre til permanent ødeleggelse av jordstykket.*

2.2. Vern av bekker og eksisterende vannsystemer

- *Bekker med solid vannføring vår og høst renner tett på jordene. Nedgraving av hovedvannledning kan skade naturlig drenering og øke risiko for oversvømmelser og erosjon.*
- *Privat finansierte vannrør fra Østensbulia går gjennom gården. Skade eller omlegging på disse kan gi oversvømmelser.*

2.3. Vern av naturmangfold og økologiske verdier

- *Området er vinterbeite for rådyr og elg. Det inneholder edelløvskog – en sjelden naturtype.*
- *Det finnes plante-, sopp-, insekt- og fuglearter, inkludert fredede arter. Dette bør vurderes og hensyntas i planleggingen.*
- *Det er ål i Daletjenn. Ål er totalfredet for fiske og fangst i Norge, og er oppført i Norsk rødliste for arter (2021) som sterkt truet (kategori 1).*

I punkt 6.4 "Stoa-Longumvann" (s. 13) fremgår det at Daletjenn kan være aktuelt å krysse i forbindelse med den vestlige korridoren. Videre står det i punkt 7.3. "Vannmiljø" (s. 17) at ledning med lodd på bunnen av Daletjenn kan bli aktuelt. Dette bør unngås for å ivareta bestanden av ål. Redusert gytevandring, tap av leveområder og menneskeskapte barrierer er blant hovedårsakene til at bestanden av ål har gått kraftig tilbake...

2.4. Vern av kulturhistoriske forhold

- *Det er et automatisk fredet område med gravhauger fra gårdens garasje inn mot jordene og opp mot gårdstunet (ikke merket på kartet). Dette tilsier at området bør unngås.*
- *Området ved Bunæs, tilknyttet gården, er kjent blant lokale som et mulig slagsted fra vikingtid. Dette tilsier at området bør unngås.*

2.5. Terrengmessige og tekniske hensyn

- *Eventuell trase bør legges i skråningen mot Heidalen og gjennomføres med boring for å redusere naturinngrep.*
- *En utgravd gruve fylt med vann ligger i området. Denne må eventuelt fylles med stein.*

2.6. Hensyn til Varden (telekommunikasjon)

- *Varden benyttes til telefonantenne. Arbeid må koordineres med teleoperatør og trase trekkes bort fra anlegget for å sikre drift.*

2.7. Erstatning og økonomiske forhold

- *Dersom hovedvannledningen legges gjennom gårdens tomt ved Bunæs, må det utløses erstatning basert på tomteverdi.*
- *Arealer nylig omregulert til landbruk (v. Varden) bør også erstattes som tomteverdi dersom de benyttes.*
- *Driftsulemper (støy, anleggsvei, begrenset tilgang, felling av skog) må erstattes, og felling av skog må kompenseres med høyeste kvalitetstømmer / økonomisk.*

Oppsummering

Østensbu gård inneholder betydelige landbruks-, natur- og kulturverdier. Vi ber om at hovedvannledningen legges utenfor gårdens område. Dersom dette ikke er mulig, må traseen legges på en måte som reduserer skadeomfanget mest mulig, og med full kompensasjon for tap og ulemper.

Vi ser frem til videre dialog og samarbeid.

Mvh,

Familien Hågensli (eier av Østensbu gård)

v. Sigrid Hågensli Lyngholm

Fra: [Magne Brevik](#)
Til: [Houge, Gidske](#)
Kopi: [Jorun Arnesen](#)
Emne: HØRING_Ny hovedvannledning Lerestvedt-Stoaa-Longum
Dato: tirsdag 2. desember 2025 12:40:43

You don't often get email from brevikmagne@gmail.com. [Learn why this is important](#)

Hei,

Vi har følgende innspill:

Veien i Fogdemyra.

Arendal kommune må inngå avtale med grunneierne om bruk av denne private veien. Herunder må det bla. avtales rengjøring av veibanen og rutiner for dette. I den sammenhengen påpekes, at vei renholdet fra kommunens entreprenør under forrige prosjekt, langt fra var tilfredsstillende.

Avkjøringsvei/parkeringsområde hos Fogdemyra 62

Bruk av dette kan dessverre ikke tillates.

Eksisterende vannledning

Det er sterkt ønske om at kommunen, i tilknytning til prosjektet, sørger for økning av kapasiteten på eksisterende vannledning. Dette for å øke trykket hos de innerste eiendommene, samt muliggjøre påkobling for vår eiendom og evt. for andre eiendommer som ønsker det.

Mvh

Jorun Arnesen og Magne Brevik

Fogdemyra 62